

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการสำรวจความต้องการบริการวิชาการด้านฝึกอบรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจระดับตามต้องการด้านการฝึกอบรมและจัดอันดับความต้องการฝึกอบรมของประชาชนทั่วไป (เกษตรกร แม่บ้านและเยาวชน) เจ้าหน้าที่ราชการในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษารูปแบบและลักษณะความต้องการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ราชการในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ประชาชนทั่วไป ได้แก่ เกษตรกร แม่บ้าน เยาวชน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 1,080 คน
2. เจ้าหน้าที่ราชการ จำนวน 240 คน แบ่งเป็น
 - 2.1 เจ้าหน้าที่ราชการด้านเกษตรและพัฒนาชุมชน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 90 คน
 - 2.2 เจ้าหน้าที่ราชการทั่วไป ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 150 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามความต้องการบริการวิชาการด้านฝึกอบรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชุด คือ

1. แบบสอบถามด้านบริการวิชาการด้านการฝึกอบรมของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. แบบสอบถามความต้องการบริการวิชาการด้านฝึกอบรมของข้าราชการในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่เกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา ปัตตานีและ นราธิวาส จังหวัดละ 1 คน
2. ประชุมชี้แจงรายละเอียด แบบสอบถาม วิธีการเก็บข้อมูล กลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ เจ้าหน้าที่เกษตร เป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลในพื้นที่เป้าหมายที่กำหนดไว้
3. เจ้าหน้าที่เกษตรแต่ละจังหวัดส่งข้อมูลคืนให้ผู้วิจัย
4. นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความต้องการฝึกอบรมกลุ่มประชาชนจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความต้องการฝึกอบรมด้านต่างๆ

1. ความต้องการฝึกอบรมด้านการเมืองการปกครองอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านสถานการณ์ภาคใต้ในปัจจุบันและการสร้างสันติสุขในชุมชนอย่างยั่งยืน ระบอบประชาธิปไตย การปกครองส่วนท้องถิ่น ความรู้เรื่องกฎหมายและรัฐธรรมนูญ ปี 2550 สถานการณ์การเมืองไทย ปัจจุบัน

2. ความต้องการฝึกอบรมด้านเกษตรกรรมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้าน การเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ การทำสวนยางพารา การแปรรูปผักและ ผลไม้ การทำสวนผัก การถนอมอาหาร การเพาะเห็ด

ความต้องการฝึกอบรมระดับปานกลาง เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการขยายพันธุ์พืช การ เลี้ยงสัตว์ปีก การเลี้ยงโค การทำนา การเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืด การซ่อมเครื่องจักรกลการเกษตร การเลี้ยงแพะ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การเลี้ยงกระบือ การประมงชายฝั่งและด้านการทำปุ๋ยหมัก

ความต้องการฝึกอบรมระดับน้อย คือ ด้านการเลี้ยงสุกร

3. แสดงความต้องการฝึกอบรมด้านธุรกิจการเกษตรอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การตลาดเกษตร สหกรณ์การเกษตร การจัดการฟาร์มและการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพในชุมชน

4. ความต้องการฝึกอบรมด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การ ดูแลรักษาสุขภาพและการออกกำลังกาย การปรับตัวและสุขภาพจิต ความรู้เรื่องยา การวางแผน ครอบครัว อนามัยแม่และเด็ก การสุขาภิบาลบ้านเรือน ความรู้เรื่องโรคเอดส์ และความรู้เรื่องโรค ต่างๆ

5. ความต้องการด้านการฝึกอบรมอาชีพอยู่ในระดับมาก คือ การทำขนม ส่วนการปักจักร การทำดอกไม้ การตัดผม การเสริมสวย ด้านการทำผ้าบาติก มีความรู้ของชำร่วยและช่างไฟฟ้า อยู่ในระดับปานกลาง

6. ความต้องการฝึกอบรมด้านการรวมกลุ่มและการจัดตั้งองค์กรอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับดังนี้ การป้องกันยาเสพติด การรวมกลุ่มและการจัดตั้งองค์กร ส่วนการตั้งกลุ่มอาชีพเกษตรกร กลุ่มอาชีพและกลุ่มเยาวชน อยู่ในระดับปานกลาง

7. ความต้องการฝึกอบรมด้านวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก คือ การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ส่วนการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น มโนราห์ ร้องเงี้ยว ดีเกร์ฮูลู หนังตะลุง และด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นสู่เยาวชนรุ่นใหม่อยู่ในระดับปานกลาง

8. ความต้องการฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การอนามัยสิ่งแวดล้อมและการจัดตั้งกลุ่มองค์กรอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับเรื่องภาวะโลกร้อนและสิ่งแวดล้อมของไทยและของโลกในปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง

รูปแบบความต้องการฝึกอบรม

1. สถานที่จัดฝึกอบรม มีความต้องการให้จัดอบรม ในหมู่บ้าน ตำบล รองลงมา คือในอำเภอและที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามลำดับ เมื่อจำแนกรายจังหวัดพบว่า

2. จำนวนวันที่เหมาะสมในการฝึกอบรม มีความต้องการให้จัดฝึกอบรมระยะเวลา 1-2 วัน มากที่สุด รองลงมาต้องการฝึกอบรม 3-5 วัน

เมื่อจัดอันดับความต้องการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ ของประชาชน จากมากไปหาน้อย เป็นดังนี้

1. ด้านสิ่งแวดล้อม
2. การเมืองการปกครอง
3. สุขภาพอนามัย
4. การรวมกลุ่มและการจัดตั้งองค์กร
5. ธุรกิจการเกษตร
6. การฝึกอบรมอาชีพ
7. วัฒนธรรม
8. เกษตรกรรม

ตอนที่ 2 ความต้องการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ราชการสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความต้องการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ

1. ความต้องการฝึกอบรม ด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับแผนนโยบายของหน่วยงาน ด้านการแก้ไขสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจและการเมือง ด้านความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และด้านการแก้ไขสถานการณ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ความต้องการฝึกอบรมด้านบริหารจัดการในองค์กร อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการวางแผนการควบคุมงาน ด้านการมอบหมายงานและด้านการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ
3. ความต้องการฝึกอบรมด้านการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ตามลำดับคือ ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ในการบริหารจัดการ ด้านการใช้เทคโนโลยีสื่อสาร ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและด้านการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ
4. ความต้องการฝึกอบรมด้านการพัฒนาคุณภาพงานและการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ คือ ด้านการดำเนินการประชุมและความรู้ ด้านเทคนิคการวิเคราะห์งาน ด้านการจัดการความรู้ชุมชนนักปฏิบัติและการปฏิบัติที่เป็นเลิศ(KM/Cop/Best Practice)ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการพัฒนาคุณภาพงานและการมีส่วนร่วม
5. ความต้องการฝึกอบรมด้านการพัฒนาความรู้และทักษะตนเอง อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ คือ ด้านการปฏิบัติงานตามแนวทางพระราชดำริ (เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา) ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำและการเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิภาพ ด้านเทคนิคการพูดและการฟังและด้านจิตวิทยาการทำงาน
6. ความต้องการฝึกอบรมด้านการเสริมสร้างขวัญกำลังใจและจรรยาบรรณ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ คือ ด้านจรรยาบรรณของข้าราชการ ด้านเทคนิคการสร้างขวัญและกำลังใจ ผู้ใต้บังคับบัญชาและด้านจิตวิทยาการบริการประชาชน

รูปแบบความต้องการฝึกอบรม

1. รูปแบบการจัดฝึกอบรม ต้องการให้จัดอบรมระยะสั้นเน้นแต่ละหัวข้อเป็นรายโครงการมากที่สุด รองลงมา คือ จัดเป็นโครงการระยะยาวเป็นแฟ้คเกจ จัดเป็น Mini MPA (Mini Master of Public Administration) และการจัดอบรมทางไกล ตามลำดับ
2. ช่วงเวลาที่เหมาะสม ต้องการฝึกอบรมวันราชการเต็มวันมากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการฝึกอบรมวันหยุดราชการเต็มวัน

3. สถานที่ฝึกอบรมที่เหมาะสม ต้องการฝึกอบรมที่โรงแรมอื่น ๆ นอกเหนือจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการจัดฝึกอบรมในโรงแรมในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จัดที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขตปัตตานี

สำหรับความต้องการด้านฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ราชการสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากมากไปหาน้อย เป็นดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร
2. การพัฒนาความรู้และทักษะตนเอง
3. การเสริมสร้างขวัญกำลังใจและจรรยาบรรณ
4. บริหารจัดการในองค์กร
5. เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง
6. การพัฒนาคุณภาพงานและการมีส่วนร่วม

อภิปรายผล

1. ระดับความต้องการด้านการฝึกอบรมและจัดลำดับความต้องการฝึกอบรมของประชาชนทั่วไปและเจ้าหน้าที่ราชการในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าประชาชนมีความต้องการฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย การเมืองการปกครอง ธุรกิจการเกษตร อาชีพ วัฒนธรรมและด้านเกษตรกรรม ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจนาฏ ดวงจิโนและคณะ (2548 : 67-68) พบว่า ประชาชนต้องการรับบริการความรู้ด้านต่างๆ จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดังนี้ ด้านการเมืองการปกครอง การเกษตร การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว เศรษฐกิจและงานอาชีพ การพัฒนาชุมชนและการร่วมกิจกรรมชุมชน การส่งเสริมวัฒนธรรมและการพัฒนาเยาวชน ทั้งนี้เนื่องจากการฝึกอบรมที่ประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สนใจ เป็นด้านที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อดำรงชีวิตประจำวัน เช่น สถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือความรู้ด้านอื่นๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนหรืออาชีพของชุมชน ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์กับชีวิตประจำวันและเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวและนำไปใช้ในชุมชนได้อย่างแท้จริง

สำหรับเจ้าหน้าที่ราชการต้องการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาความรู้และทักษะตนเอง การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ด้านการ

บริหารจัดการในองค์กร ด้านเศรษฐกิจการเมือง ด้านการพัฒนาคุณภาพงานและการมีส่วนร่วมตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ราชการมีความสนใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและความชำนาญ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติเพื่อให้เห็นความรู้ใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานรวมทั้งสภาพท้องถิ่นที่ทำงานในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวเป็นส่วนที่ทันสมัยและทันเหตุการณ์สามารถนำไปปรับใช้กับลักษณะงานที่ทำได้อย่างแท้จริง เช่น แผนนโยบายของหน่วยงาน เทคโนโลยี สถานการณ์ความรุนแรงสามจังหวัดชายแดนใต้ เป็นต้น

2. รูปแบบและลักษณะความต้องการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ราชการในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ต้องการให้จัดฝึกอบรมระยะสั้น เน้นหัวข้อเรื่องเป็นรายโครงการ ฝึกอบรมเต็มวัน ในวันราชการและใช้สถานที่โรงแรมนอกพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ราชการต้องการเดินทางไปอบรมนอกพื้นที่เพื่อความปลอดภัยและประกอบกับการเข้ารับการฝึกอบรมสามารถเบิกจ่ายได้ตามระเบียบการเงินพัสดุ ซึ่ง จุไร จงประดิษฐ์นันท์ (2544 : 12) กำหนดรูปแบบการให้บริการชุมชน คือ การฝึกอบรมที่มีการดำเนินการอบรมทั้งระยะสั้นและระยะยาว การฝึกอบรมมุ่งให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 3 ด้าน คือ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและความชำนาญ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน

3. ความต้องการฝึกอบรมของประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า มีความต้องการฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการเมืองการปกครอง ด้านธุรกิจการเกษตร ด้านอาชีพ ด้านวัฒนธรรมและด้านเกษตรกรรม ตามลำดับ สถานที่ฝึกอบรมมีความต้องการฝึกอบรมใกล้บ้าน ในหมู่บ้าน ตำบลหรืออำเภอ ใช้ระยะเวลาสั้นในการฝึกอบรม ทั้งนี้เนื่องการได้รู้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อการวางแผนในการประกอบอาชีพของประชาชนและการที่ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการฝึกอบรมในหมู่บ้านและสถานที่ใกล้เคียง เพราะมีความสะดวกในการเดินทางและการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ สิริกร พุฒยศ (2537 : 18) ที่กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรมในเรื่องใดนั้น ต้องเป็นเรื่องที่กลุ่มเป้าหมายสนใจและมีความเกี่ยวข้องกับการนำความรู้ไปแก้ปัญหาได้ตามความต้องการ การจัดหลักสูตรฝึกอบรมต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่จัดฝึกอบรม

1. ควรจัดฝึกอบรมให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่ง ประชาชน มีความต้องการฝึกอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน วิถีชีวิต และสามารถนำไปใช้

ประโยชน์ไปใช้การพัฒนารายได้ เช่น สถานการณ์สามจังหวัดชายแดนใต้ แนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง การทำสวนยาง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การทำขนม เป็นต้น

2. การจัดโครงการฝึกอบรมควรสำรวจข้อมูลพื้นฐานความต้องการของกลุ่มต่างๆ เช่น การประชุมกลุ่ม ทำแบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายหรือสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อการจัดฝึกอบรมตรงกับความต้องการ เพื่อให้การจัดฝึกอบรมบรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

3. ควรจัดฝึกอบรมระยะสั้น ๆ สำหรับประชาชนและควรจัดในพื้นที่ เพื่อความสะดวก กลุ่มเป้าหมายในการเข้ารับการอบรม

4. การฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ราชการ ควรจัดอบรมระยะสั้น เน้นหัวข้อรายโครงการ ฝึกอบรมเต็มวัน ในวันราชการ และจัดอบรมที่อื่น ๆ นอกจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาวิจัยความต้องการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ราชการ แยกรายกลุ่ม ตามกระทรวง หน่วยงานที่สังกัดหรือแยกตามตำแหน่ง เช่น ระดับบริหาร ระดับปฏิบัติการ

2. ศึกษาวิจัยความต้องการของประชาชน แยกรายกลุ่มเป้าหมาย เช่น ผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มยุวเกษตรกร เป็นต้น

3. ศึกษาปัจจัยที่มีผลหรือเหตุจูงใจต่อการเข้ารับการอบรมในกลุ่มประชาชน หรือเจ้าหน้าที่ราชการ